

PŘÍSPĚVEK K OBNOVENÍ PRÁVNICKÉ FAKULTY V PRAZE (1624 - 1654)

Karel Beránek

Dějiny právnické fakulty v Praze se zabýval v první polovině 19. stol. její řádný profesor a historiograf Jiří Norbert Schnabel.¹ Václav Vladivoj Tomek, sám autor prvních moderních dějin univerzity, jejichž stručnější německá verze sahala až do roku 1848,² (z obsáhlejší české verze vyšel jen první díl dovedený do roku 1436³), Schnablův žák a pak informátor jeho syna, vysoce hodnotí spis Schnablův oproti činnosti historiografů ostatních fakult kromě edice monument.⁴ Schnabel se věnoval dějinám právnické fakulty od roku 1654 a starší dobou se zabýval co nejstručněji. Tomek sám ve své "Geschichte der Prager Universität" vyplňuje období mezi lety 1622 - 1654 hlavně líčením sporu jezuitů s pražským arcibiskupem Arnoštem Vojtěchem kardinálem z Harrachu⁵) a tímž směrem se ubírají i další práce - "Universita Karlova v minulosti" od prof. V. Novotného,⁶ Vaněčkovy "Kapitoly o právních dějinách Karlovy university"⁷ i "Stručné dějiny University Karlovy" od prof. Františka Kavky a kolektivu.⁸ Naposledy dr. Michal Svatoš uvádí v "Přehledu základních dat institucionálního vývoje vysokých škol vzniklých do roku 1945" rok 1638 jako rok obnovení lékařské a právnické fakulty.⁹ Pouze Jiří Klabouch ve své knize "Osvětské právní nauky v českých zemích" uvádí podle matriky sign. M 6 uložené v Archivu Univerzity Karlovy seznam profesorů pražské právnické fakulty z let 1622-1654.¹⁰

Matrika právnické fakulty sign. M 6 uvedená v knize Karla Kučery a Miroslava Truce "Archiv University Karlovy. Průvodce po archivních fondech" na str. 121 pod titulem "Matricula facultatis juridicae ab unione usque ad a. 1685" je ve své podstatě matrikou samostatné právnicko-lékařské Karolínské univerzity zřízené roku 1638 a byla užívána po opětné unii s jezuitskou filozoficko-bohosloveckou univerzitou Ferdinandovou roku 1654 jako matrika právnické fakulty až do roku 1685. Jejím opisem ve své starší části po dobu před rokem 1654 je matrika sig. M 12 označená v již zmíněném průvodci na str. 121 jako "Matricula renovata continens nomina dominorum juris studiosorum ab anno 1638 usque 1762 secundum ordinem alphabeticum".

Ztráty za II. světové války postihly pouze (kromě matriky právnické univerzity z let 1372 - 1418 sign. M 10) prameny k dějinám právnické fakulty po roce 1654.¹¹ Nedostatek pramenů k dějinám této fakulty po dobu před rokem 1654 v Archivu Univerzity Karlovy vůbec byl tedy vlastní příčinou mlčení historiků o obnově právnické fakulty po Bílé hoře a o jejím působení před unií roku 1654.

Heuristické pátrání bylo proto nutno obrátit jinými směry. Roku 1622 se dostala Univerzita Karlova do moci jezuitského řádu a jeho koleje u sv. Klimenta. Prameny k dějinám univerzity i jejích světských fakult nutno proto hledat v pozůstatcích archivu již zmíněné koleje u sv. Klimenta. Jeho podstatná část se sice nyní nachází ve fondu Jesui-

tica Státního ústředního archívu v Praze, avšak část, a to velmi významná, totiž soubor výročních zpráv, především však diář koleje z let 1621-1636 mající nyní signaturu XXI A 1, v Oddělení rukopisů a vzácných tisků Státní knihovny ČSR v Praze. Pro období 1638-1654, kdy byly právnická a lékařská fakulta pod správou protektorů jmenovaných panovníkem z předních šlechtických rodů, jsou také důležité jejich archivy rodinné, totiž archiv Martiniců ve fondu Velkostatek Smečno v Státním oblastním archívu v Praze a archiv roudnické větve Lobkoviců v Státním oblastním archívu v Litoměřicích.

Studium práva na Pražském vysokém učení do Bílé hory

Právnické studium kvetlo na Pražském generálním studiu od jeho založení. Prvními učiteli dekretů byl Čech Štěpán Janův z Uherčic (přednášel do roku 1358) a Ital Bonsignore de Bonsignori. Od počátku Pražského generálního studia byly mezi "artisty" (tj. mistry svobodných umění) a juristy (tj. studenty práv) spory o zastávání rektorského úřadu. Tyto spory řešil kancléř univerzity Arnošt z Pardubic nařízením, aby v době, kdy je rektorem vysokého učení artista, byl vícerektorem jurista a naopak. Roku 1372 propukly spory mezi kolejí Karlovou a juristy o dům po pedelovi Ekartovi zvaném Sapientia, které vedly k tomu, že se právníci ustavili v samostatnou univerzitu a zvolili si vlastního rektora studujícího práv Jana z Pernštejna. Právnická univerzita trvala do roku 1418 a v její matrice bylo zapsáno celkem 3563 studentů, 235 bakalářů a 36 doktorů. Vedle doktorů práva církevního (dekretů) byli v té době na Pražském vysokém učení i doktoři práva civilního, případně obojího práva.¹² Po husitských válkách již právnická fakulta, či dokonce univerzita, neožila. Na univerzitě konal však nejspíše v rámci její fakulty svobodných umění v letech 1451-1453 novoměstský písař Prokop čtení o soudním řádu městském.¹³ Právnické přednášky se konaly i později. Roku 1499 četl na univerzitě o právu kanonickém a o právu římském italský humanista Girolamo Balbi¹⁴ a roku 1580 přednášel o Justiniánových Institucích Matěj Molesin z Dilenperka. Mezi profesory fakulty svobodných umění nacházíme slavné právníky, jako byl Viktorin Kornel ze Všehrd, později místopísař zemský a autor spisu "O práviech, súdiech i dskách země České knihy devatery", Briek z Licka a Pavel Kristián z Koldína, oba písaři a autoři městských práv. Působili zde i graduovaní doktoři, kteří dosáhli doktorské hodnosti na cizích univerzitách, jako Šimon Proxenus (doktorem práv se stal až r. 1566 v Orleansu) a Gabriel Svěchyn z Paumberka. Po vyhlášení Rudolfova Majestátu byl učiněn pokus o obnovení právnické fakulty a profesory na ní měli být M.Šimon Skála z Kolince a Jan Matyáš ze Sudetu. Ten dokonce konal přednášky a pořádal se svými žáky disputace. Doktorem práv byl i jeden z posledních profesorů filozofické fakulty M. Basilius z Deutschenberka.¹⁵

Obnovení právnické fakulty po Bílé hoře

Bělohorská porážka znamenala konec nekatolické univerzity v Praze. Živořila sice ještě do 29. dubna 1622, kdy akademičtí hodnostáři Troilus, Basilius, Campanus a Žabonius

musili složit své úřady a odevzdat pečeti do rukou císařských komisařů, kteří již předtím sepsali a zapečetili archiv univerzity. K volbě nových proboštů, děkana a rektora však již nedošlo.¹⁶

Po zprávě o složení úřadů a odevzdání pečeti komisařům¹⁷ nařídil Ferdinand II. místodržiteli v Čechách knížeti Karlu z Lichtensteina, aby projednal s vizitátorem jezuitského řádu P. Janem Argentem, "jak má být zřízeno bohoslovecké studium a jiné fakulty a jak má být zachována slavná památka zesnulého císaře Karla IV. jako zakladatele (jezuitům) postoupené a přivtělené univerzity."¹⁸ Po mnohých úvahách a dohadováních bylo tedy rozhodnuto podle starších návrhů katolické strany, zejména dohody z 9. prosince 1584, kterou ujednali v Rožmberském domě na Pražském hradě nuncius biskup vercelský, pražský arcibiskup, Vilém z Rožmberka a další.¹⁹ K ujednání mezi Lichtensteinem a Argentem došlo nejspíš v koleji dne 23. srpna, kdy tam byl kníže na obědě a byl zvolen rektorem Mariánské kongregace. Z dohody formulované ve spise nadepsaném "Ratio et modus, quo Carolina academia cum patrum Societatis Iesu academia utiliter uniri et incorporari possit servata"²⁰ uvádím zde jen nejdůležitější body týkající se univerzity vůbec a pak právnické fakulty: Rektorem univerzity měl být rektor koleje u sv. Klimenta, úřad kancléře měl být ponechán rovněž jezuitům. Jezuité měli ve své koleji vyučovat bezplatně bohosloví a filozofii, na právech a medicíně měli učit profesori placení z důchodů Karlovy akademie. Z těchto důchodů měli být honorováni notář, čtyři (fakultní) pedelové, rektorský pedel a osm pomocníků (satelites). Na právnické fakultě měly být přednášeny tyto předměty: kanonické právo, digesta, kodex, novely, instituce a městské právo. Profesori měli složit tridentské vyznání víry a neodchylovat se "ani o nehet" od učení církve. Staré kolejní domy měly být prodány a koupeny jiné, příhodnější, aby sloužily profesorům práv a lékařství jako učebny i za obydlí. Témuž účelu mělo sloužit Karolinum. To mělo sloužit i pro triviální školu (nižší gymnázium). V některé ze starých kolejí měly být také zřízeny burzy pro právníky a pro mediky. Ty však měly být spravovány jezuiti. Ratio obsahovala také návrh, aby se univerzita nazývala Karlo-Ferdinandovou, avšak od tohoto názvu se upustilo podle dohody, kterou zprostředkoval papežský nuncius Karel Carafa mezi provinciálem Řehořem Rumerem a arcibiskupem Harrachem. Podle této dohody podepsané ve Vídni dne 27. listopadu 1624 se měla univerzita nazývat Academia Pragensis.²¹

Ferdinand II. schválil "Ratio" reskriptem z 9. září 1622 a²² česká komora nařídila komisaři Pěčkovi dekretem z 10. listopadu, aby odevzdal pražskou akademii "rektorovi k ruce vši koleje sv. Klimenta."²³ Stalo se tak dne 14. listopadu a správou byl pověřen nejprve P. Šimon Sidecius, který také převzal klíče od komisařů Molera a Pěčka a dne 24. listopadu v přítomnosti bývalého profesora dr. Basilia z Deutschenberka a bývalého notáře akademie M. Jana Češbivia vznesl protestaci proti neodpovědnému hospodaření těchto komisařů.²⁴

Reorganizace univerzity a zřízení světských fakult podle výše uvedené dohody mezi Lichtensteinem a Argentem připadla novému rektorovi P. Petru Chimeniovi, který nastoupil svůj úřad po P. Valentinovi Coroniovi dne 15. května 1623.²⁵ Chimenius se zabýval organizací obou světských fakult a jednal také o pořízení nových pečeti jak pro univerzitu a rektora, tak pro jednotlivé fakulty. Původní pečeť jezuitské akademie byla oválná

s císařským orlem majícím na prsou otevřenou knihu, mezi oběma hlavami světozář

s monogramem IHS a držícím ve spárech kotvu. Proto podle prvního návrhu měly být i nové fakultní pečeti oválné s císařským orlem na kartuši. Kartuš měl přidržovat patron té či oné fakulty: na pečeti teologů to měla být Panna Maria, na pečeti filozofů sv. Kateřina, na pečeti lékařů svatí Kosmas a Damián. Na pečeti právnické fakulty to však nebyl sv. Ivo, jehož sochu - dílo Matyáše Brauna - dala fakulta roku 1711 postavit na Karlově mostě, ale personifikovaná Spravedlnost držící v pravici váhy a v levici, kterou přidržovala kartuš, knihu a meč. Návrhy - dílo skutečného umělce - neuspěly v očích Chimeniových a nebyl realizován v původní podobě ani návrh druhý, který již uváděl pečeti kruhové. Jejich pečetní pole vyplňoval dvouhlavý císařský orel s prsním štítem s obrazem patrona příslušné fakulty. Na této variantě pečeti právnické fakulty měly být na orlově prsním štítě symboly práva církevního, římského a soudní moci, totiž papežská tiara, císařská koruna, pod nimi kodex a zkřížené meče. Nad štítem mezi oběma hlavami orla měla vyrůstat postava anděla s rozepjatými křídly.²⁶ Mosazné pečetidlo,²⁷ které bylo pro právnickou fakultu skutečně pořízeno, mělo průměr kotouče 58 mm. V pečetním poli byl císařský orel držící v spárech žezlo a meč. Na prsním štítě orla byla Spravedlnost držící váhy a knihu, mezi hlavami orla byla zeměkoule. Opis mezi dvěma vavřínovými věnci zněl: - SIGILLVM FACVLTATIS IVRIDICAE VNIVERSITATIS PRAGENSIS. Pečetidlo bylo asi hotovo koncem roku 1624 a v této době bylo zřejmě také upraveno pro právnickou fakultu jedno ze starých gotických žezel Univerzity Karlovy upevněním hlavice na stonku žezla. Hlavice představovala zeměkouli, nad kterou byla umístěna císařská koruna protknutá žezlem a mečem.²⁸

Z doby Chimeniova rektorátu se dochovaly poznámky k uspořádání světských fakult psané jeho rukou.²⁹ Obsahují 11 bodů: 1. bod je věnován volbě děkana a souvisejícímu složení fakulty. Budou-li se fakulty skládat pouze z profesorů, nebude třeba děkanské volby. Profesori se mohou v této funkci střídát. Volba by byla nutná, budou-li členy fakulty všichni doktoři, neboť tím budou mít nárok na děkanát. Kdyby se fakulta skládala pouze z profesorů, měla by malý lesk. Výsledek úvah a porad snad ukazuje návrh na zlatou bulu z konce roku 1623, podle které měl být děkan na světských fakultách volen z profesorů profesory a jinými přítomnými (tedy i doktory) a potvrzován rektorem.³⁰ Pozdější prameny nasvědčují tomu, že členy světských fakult byli všichni doktoři a měli právo volební k děkanskému úřadu nejen aktivní, ale i pasivní, i když k volbě pouhého doktora děkanem docházelo jen výjimečně.³¹ První děkani obou fakult zůstali ve svém úřadě po více let: děkan právnické fakulty Dodoneus do smrti roku 1640, děkan lékařské fakulty do svého vypovězení roku 1636.

Podle 2. bodu měl mít děkan u sebe pečeť fakulty a měl svolávat fakultu za účelem promoci nebo z jiných důvodů, které bude nutno ještě specifikovat. Předkládá také k úvaze, zda má mít děkan u sebe také žezlo. Skutečně žezlo bylo asi v opatrování děkana (alespoň podle návrhu nových statut z doby po 8. listopadu 1651).³² Děkan právnické fakulty býval také případ od případu pověřován funkcí univerzitního soudce.^{32a}

V 3. odstavci se zabýval Chimenius doktorskými odznaky. Navrhl zde pouze svrchní roucho - epomis. Obě fakulty - právnická i lékařská - měly mít hedvábnou epomis červené barvy. Lišily se jen vnější úpravou. Epomis právníků měla být pošíta kožešinou, epomis lékařská měla mít límec z bílého damašku. Epomis se však měla nosit jen zřídka: při doktorských promocích, při bakalářských promocích jen promotor, při disputacích "pro gradu" jen praeses. Mají-li mít děkani zvláštní odznaky, nebylo zatím stanoveno. 4.

odstavec byl věnován pedelům. Podle Chimenia měli být jen dva: jednoho měl mít rektor, druhý měl být pro všechny fakulty. Měl nosit žezlo té fakulty, jejíž slavnost se konala, a děkani světských fakult měli užívat jeho služeb při intimacích. Když měla být nesena při některé univerzitní slavnosti žezla všech fakult, měli být přibráni pomocníci. Měli to být lidé dospělí, najatí pro takové případy za určitý plat. To byl rozdíl proti praxi předbělohorské Karlovy univerzity, kde nosila akademická žezla pacholata.

5. odstavec je věnován knize fakultních akt. Měl ji vésti děkan, zapisovat do ní pečlivě promoce se jmény promotorů a promovaných, slavnostní disputace, nastoupení a odstoupení profesorů, to, co se týká studentů, spory a jak byly ukončeny, fakultní shromáždění a pamětihodné události.

6. odstavec se týkal přijímání studentů. Kdo se chtěl stát posluchačem některé fakulty, měl se představit děkanovi. Ten jej však nesměl přijmout, nepředložil-li mu potvrzení o zápisu v rektorské matrice.

7. rozsahem nejdelší odstavec pojednával o přijímání doktorů a profesorů na fakultu, případně jejich vylučování z fakulty, až již bude fakulta zformována. Podle Chimeniova návrhu měl doktor ucházející se o přijetí předložit děkanovi svůj doktorský diplom. Děkan jej však nesměl přijmout bez souhlasu fakulty.

Právo přijímat profesory měl mít rektor. Nicméně měl je představit fakultě, aby se zjistilo, není-li nějaká překážka. Představení příštího profesora se však nemělo stát způsobem "presentace", aby dotyčného fakulta potvrdila (konfirmovala), ale pouze proto, že nikdo nesmí být přijat na fakultu bez jejího vědomí.

Kdyby měl být někdo zbaven profesury, měla by se záležitost nejprve předložit fakultě. Kdyby se proti tomu svorně postavila, měla by se svolat konsistoř v tomto složení: rektor, čtyři děkani a dva designovaní členové fakulty, a věc projednat, pokud by se rektor nedomníval, že se má ustoupit názoru fakulty.

8. bod se týkal jmění fakulty, má-li mít fakulta společné peníze na nějaká společná vydání. O tom se mělo teprve rozhodnout, jaká to mají být vydání a kde se mají sehnat peníze. Zbývající tři body byly již jen stručně uvedeny: 9. bod "O patronu fakulty a jak má být oslavován", 10. bod se měl týkat tax a 11. bod promočních ritů. Zde Chimenius nic nepoznamenal. Pokud se týká oslav patrona právnické fakulty, domnívám se, že se konaly asi až po konečné unii obou univerzit roku 1654 v Týnském kostele na svátek sv. Iva, kdy zde měl proslov některý student, jehož oslavná řeč na sv. Iva bývala vydána tiskem.³³

Promoční taxy pro dobu po roce 1654 vydal prof. Schnabel.³⁴ Starší taxy jsem nenalezl. Pro srovnání však uvádím v příloze poplatky, které byly požadovány v letech 1622 - 1638 od bakalářů a mistrů filozofie mimo taxy.³⁵

Na rozdíl od opatrných úvah o využití budovy Karolina v "Ratio" ze srpna roku 1622 byl Chimeniův postoj k tomuto památnému sídlu Pražské univerzity zcela jiný. Dne 13. července slaví církev svátek sv. Markéty, které byla původně zasvěcena, a myslím až do Kaňkovy přestavby počátkem 18. stol., arkýřová kaple v Karolinu. Toho dne také roku 1623 bylo prázdné od přednášek a v kapli byla zpívána mše svatá v přítomnosti všech profesorů a žáků.³⁶ To se pak konalo každoročně. Dne 4. prosince 1623 byly v Karolinu zahájeny lékařské přednášky po zpívané mši a této první přednášky se účastnili všichni jezuitští profesori a žáci i s rektorem.³⁷ Dne 10. ledna následujícího roku se v Karolinu konala ve čtvrt na dvanáct první lékařská promoce Dr. Mikuláše Holtzea,³⁸ dne 17. ledna depozice studentů, dne 23. ledna promoce bakalářů a mistrů filozofie. Další promoce

bakalářů a mistrů filozofie se zde konala 9. září 1624. Odtud pak šel slavný průvod nově promovaných bakalářů a mistrů na "Te Deum" do Týnského chrámu...³⁹ Tak se stalo Karolinum opět hlavní kolejí univerzitní, kde se vedle přednášek a promocí lékařských a později i právnických konaly též promoce filozofické. Poněvadž část Karolina zůstávala nevyužita, byla budova po určitých úvahách o případném přesídlení jezuitských profesorů nebo jiných řešeních⁴⁰ pronajata dne 6. listopadu 1628 za 300 kop mš. kupci Filipu Grekovi a dne 16. října 1631 za 340 zl. rýn. Adamovi Plugovi Jičínskému, vždy na tři roky, vyjma "velikého mázhauzu, kde obyčejně promocí doktorův se činí, item kromě pokojův, kde se čte medicina a juris prudentia".⁴¹ Na plánu Kaňkově, zachycujícím stav Karolina před barokní přestavbou, byla právnická auditor v prvním poschodí traktu do Ovocného trhu vedle auly v místě, o které byla velká aula při rekonstrukci Karolina po Druhé světové válce prodloužena. Byla to velká světlá místnost osvětlená čtyřmi okny do Ovocného trhu (tehdy nezastavěného divadlem) a třemi okny do dvora na pavlač. Auditor měla dva protilehlé vchody, z nichž jeden vedl do auly.⁴²

Správou univerzitních statků, která byla oddělena od správy statků koleje u sv. Klimenta, byl pověřen zvláštní hejtman (*capitaneus bonorum academicorum*).⁴³ Od 11. května 1624 byl ještě přijat pro akademické statky písař.⁴⁴ Platy profesorů světských fakult se pohybovaly od 400 zl. do 850 zl. a byly řádně vypláceny.⁴⁵ Teprve roku 1635, kdy zpustošené statky tolik nevynášely, došlo k dohodě, že bude profesorům vyplácena pouze poměrná část podle výše výnosu.⁴⁶ Přes zvláštní administrativní opatření jezuité zacházeli s univerzitním majetkem jako s vlastním. Vzali si do koleje z Karolina cínové nádoby,⁴⁷ přestěhovali si do Klementina karolinskou knihovnu.⁴⁸ Poddaní z univerzitních statků robovali pro klementinskou kolej.⁴⁹ Z univerzitních vesnic si brali viktualie.⁵⁰ Je ovšem pravda, že zvěřinu a drůbež ze svých statků posílali občas darem profesorům světských fakult. Podle účtu za léta 1624 - 1630 byla kolej sv. Klimenta dlužna Karolinu 1615 zl. 18 kr. 1/2 den.⁵¹

Během necelého roku byly vyřešeny technické a organizační problémy včetně obsazení tří profesorských míst na lékařské fakultě, kde bylo zahájeno vyučování dne 4. prosince 1623.⁵² Před rektorem stál již jen úkol obsadit učitelská místa na právnické fakultě. Kronikář koleje ve výroční zprávě za rok 1623 vyslovil o tom svou pevnou naději.⁵³ Konečně dne 28. května 1624 byl v koleji na obědě právník dr. Rudolf Dodoneus, rodem Holanďan, který pak nazítří dne 29. května konal v Karolinu svou úvodní přednášku. Účastnili se jí všichni žáci počínajíc poezií.⁵⁴ Dodoneus byl patrně blízkým příbuzným lékaře císařů Maximiliána II. a Rudolfa II. Remberta Dodoense (*Dodonaea*), profesora Leidenské univerzity.⁵⁵ Rudolf Dodoneus byl profesorem kodexu (?) a děkanem právnické fakulty do své smrti roku 1640. Současně byl též komisařem frýdlantské konfiskační komise a adiunktem fiskálního úřadu. Dne 5. května 1636 byl jmenován královským radou. Dodoneus se oženil dne 25. září 1624 s Ludmilou Hegnerovou a měl dceru Kateřinu. Obě ženy se ucházely po jeho smrti o podporu z jeho pohledávek: dcera o 1000 kop, manželka o 850 slez. tolarů.⁵⁶

Teprve následujícího roku (1625) byl rozmnožen profesorský sbor pražské právnické fakulty o Dr. Jana Schwana. Když byl dne 30. března 1625 společně s dr. Dodoneem a nějakým belgickým baronem v Klementinu na obědě, mluví se o něm jako o příštím profesorovi kanonického práva.⁵⁷ Kdy začal s přednáškami, není v diáři uve-

deno, ale bylo to nejspíše některý z přístích dnů. Dr. Jan Schwan byl metropolitním kanovníkem v Kolíně nad Rýnem a radou kolínského arcibiskupa.

Třetí profesor právnické fakulty přijel do Prahy dne 14. června 1626 z Tridentu. Byl to profesor institucí Dr. Josef Roboreti. Dne 30. června zahájil své přednášky. Potom byli na obědě v pokoji otce provinciála všichni profesori lékařství a práv.⁵⁹ Roboreti byl nejspíše příbuzným jiného Rudolfova lékaře dr. Oktaviána Roberetiho.

Dne 4. prosince 1626 se konala právnická disputace, první, o které je na Pražské univerzitě po Bílé hoře zmínka. Účastnili se jí bohoslovci i filozofové a odpoledne bylo na škole prázdné. Disputoval nejspíše Jan Kridele, rodem z Lucemburka, který měl 10. prosince 1626 promoci. Kridele pak vystrojil oběd, na kterém byli hosty rektor a P.Kirchner.⁶⁰ Patrně ihned po promoci se stal Kridele profesorem právnické fakulty. Později byl profesorem kanonického práva (roku 1640) a děkanem fakulty byl v letech 1640 - 1642 a 1644 - 1645. Dne 20. června 1630 byl instalován apelačním radou. Ze supliky dr. Pipia z roku 1652 se dovídáme, že Kridele, stav se dvorním radou, před léty na profesuru resignoval.

Ke dni 4. září 1627 uvádí diář koleje u sv. Klimenta právnickou disputaci "pro doctoratu" v Karolinu naposled. Defendentem byl nejspíše Jakub Rodenius.⁶²

Dne 20. října 1627 byl doručen koleji dekret svaté kongregace propagandy ze dne 13. srpna 1627, kterou se zakazovalo otcům Pražské akademie udělovat doktorské vavříny nebo jakékoliv grady podle dohody s kardinálem Harrachem a cokoliv činit, co plyne z privilegií apoštolské stolice, práva nebo zvyku či usnesení Tridentského koncilu, která se týkají téhož kardinála a jeho nástupců - pražských arcibiskupů.⁶³

Přes tento zákaz právnických a lékařských promocií (bohosloveckých a filozofických se netýkal, poněvadž ty se konaly podle privilegií daných jezuitskému řádu a koleji sv. Klimenta) se konala promoce ještě dne 3. listopadu 1627 ráno pro ten zákaz ve vší tichosti. V 9 hodin pak bylo "Veni Sancte."⁶⁴ Promován byl tehdy nejspíše Adam Smyslovský, který je zapsán v matrice bez data před rokem 1638 jako poslední.⁶⁵ Rodenius i Smyslovský působili pak nějaký čas na právnické fakultě. Písaři diáře koleje u sv. Klimenta označovali profesory světských fakult "doctores academici" nebo "professores academiae", aby je odlišili od jezuitských profesorů. Důkazem takového hojného počtu profesorů právnické fakulty je zápis ze 13. dubna 1633, z něhož se dovídáme, že v Klementinu bylo toho dne pohoštěno u druhého stolu deset akademických profesorů.

Saská okupace Prahy na podzim roku 1631 trvající do května 1632 přerušila činnost katolické univerzity. Jezuité byli vypovězeni a odešli i profesori právnické fakulty, kteří vedle přednášek na univerzitě zastávali různé funkce v úřadech. Do Klementina byli přestěhováni pauláni, kteří musili uvolnit svůj klášter s kostelem sv. Salvátora pro německé luterské bohoslužby. V Karolinu se usadil M.Martinius z Dražova a zřídil tam evangelickou konsistoř. Praha však ani v této době nezůstala bez katolického vysokého učení. To zřídili dominikáni ve svém klášteře při kostele sv. Jiljí na Starém Městě. Zahájení přednášek bylo ohlášeno listem konsistoře z 27. ledna 1632. Podle výroční zprávy koleje u sv. Klimenta z roku 1632 vykládal některé kvestie o právu a spravedlnosti nějaký kapucín, církevní právo přednášel barnabita. Po osvobození Prahy a návratu jezuitů rozpustili dominikáni toto své studium. Univerzita pak opět obnovila svou činnost, ačkoliv se jezuité setkávali s překážkami, které jim při opětovném převzetí Karlovy koleje kladl

nejprve nějaký doktor lékařství jménem kardinálovým, pak sekretář arcibiskupův, kteří zapečetili některé pokoje.⁶⁶

Na obou světských fakultách se konaly nadále přednášky a disputace. Nekonaly se však promoce, a to obě fakulty velmi poškozovalo, neboť absolventi by museli dosáhnout akademických hodností jinde. Císař Ferdinand II. se neodhodlal do své smrti k nějakému řešení. Teprve jeho syn a nástupce Ferdinand III. rozřešil situaci energickým zásahem.

Právnícká fakulta na Karlově akademii v letech 1638 - 1654

Císař Ferdinand III. využil nepokojů po exkomunikaci studujícího práva Viléma Majora a převzal reskripty ze dne 21. června 1638 právníckou a lékařskou fakultu v Karolinu se vším jejich majetkem do svých rukou a upravil jejich správu. Do čela takto obnovené Univerzity Karlovy postavil Bedřicha z Talmberka jako protektora s pravomocí jmenovat profesory a úřednicky obou fakult, povolovat promoce a udělovat akademické grady jménem a na místě císaře. Jezuité museli odevzdat univerzitní budovy a statky do rukou komise kromě kaplí Betlémské a Božího Těla, které jim zůstaly až do zrušení řádu.⁶⁷ Statky měl spravovat zvláštní správce. Tím byl jmenován dne 28. července 1638 člen staroměstské městské rady Baltazar Werner. Jeho účty měla přehlížet komorní účtárna.

Jestliže profesori dostávali po roce 1635 pro zrušení univerzitních vesnic jen poměrnou částku původních platů, zadržovala jim nová správa platy úplně. Určitý dohled na správu univerzitních vesnic dostali profesori reskriptem Ferdinanda III. ze dne 7. ledna 1641, neboť měli napříště aprobovat a podepisovat účty a zasílat je pololetně komorní účtárně. Finanční situace profesorů se však tím nijak nezlepšila, jak tomu nasvědčují seznamy jejich pohledávek, které činily sumárně k roku 1651 23 548 zl.⁶⁸

Po smrti Bedřicha z Talmberka byl dne 1. března 1644 jmenován prozatímním protektorem Bernard Ignác Bořita z Martinic, který uplatňoval dozor i na imatrikulaci studentů. Od roku 1651 byl protektorem Kryštof Ferdinand Popel z Lobkovic a na dobu jeho pouti do Loreto v Itálii byl dne 18. března 1653 ustanoven jeho zástupcem František z Kolovrat.

Odznakem protektora bylo žezlo univerzity, které bylo před ním při akademických slavnostech nošeno. Na rozdíl od rektora, kterému se říká "magnificus", protektorovi náležel titul "magnificentissimus", poněvadž jeho důstojnost jakožto císařova zástupce byla daleko vyšší.

Z doby samostatné Karoliny se dochovala i statuta této univerzity. Děkan i profesori předložili návrh těchto statut protektoru Lobkovicovi s prosbou, aby jej doporučil císaři k potvrzení. Důvodem pro vydání nových statut jim bylo to, že stará statuta byla zapomenuta a po (třicetileté) válce dostala univerzita nová privilegia.⁶⁹ Autorem návrhu však nebyla právnícká fakulta, ale děkan fakulty lékařské dr. Jan Marcus Marci z Kronlandu. Důvodem k sepsání návrhu mu bylo asi hlavně právo dozoru na zdravotnictví dané jeho fakultě reskriptem z 25. dubna 1651. Návrh statut má 26 článků. I. - III. je věnován úřadu protektora, IV. - VI. uvádí pořadí ostatních členů univerzity, VII. - X. se týká užívání žezel a nošení epomid, XI. se vztahuje k povinnostem seniorů fakult, XII. - XIV. k úřadu o volbě děkana, XV. se týká imatrikulace, XVI. - XVIII. lékárníků, destilátorů

(vinopalníků), chirurgů a porodních babiček, XIX. doktorů lékařství, XX. - XXI. vizitací lékáren, XXII. cen léků, XXIII. - XXVI. profesorských platů a pohledávek.⁷⁰

Na organizaci univerzity, zejména její právnické fakulty, měly vliv i zásluhy některých studentů na hájení Prahy proti Švédům roku 1648. Děkanem právnické fakulty se stal roku 1649 hejtman studentské legie Jan Jiří Kaufer, kterému byl za účast na hájení Prahy udělen císařem dne 26. února 1649 doktorát práv, byl povýšen do šlechtického stavu s přídomkem "ze Sturmwehru" a jmenován apelačním radou.⁷¹ To vedlo asi k tomu, že dekretem z 9. ledna 1649 byli nad děkany postaveni nejstarší profesori - senioři s titulem císařských radů. Seniořem právnické fakulty byl prof. Jan Jindřich Duesterwald. Účast v studentské legii měla také vliv na dosažení míst profesorských na fakultách.

Kromě statut navržených prof. Markem se dochoval ještě promoční řád užívaný při promoci licenciáta práv (viz přílohu).

Na samostatnou Univerzitu Karlovu přešli jen dva profesori práv. Byl to její první a nejstarší profesor a první děkan dr. Rudolf Dodoneus a dr. Jan Kridele, první doktor práv promován po více než dvou letech na Pražské univerzitě. Kridele rezignoval, stav se dvorním radou, a místo uprázdněné jeho odchodem prý nebylo obsazeno.

Ještě roku 1638 byl rozmnožen počet profesorů o dva další. Byli to dr. Jan Jindřich Duesterwald⁷² ze Štýrského Hradce a dr. Vavřinec Lachner z Bavorska.⁷³ Jan Jindřich Duesterwald vytrval na univerzitě až do své smrti roku 1654. Děkanem právnické fakulty byl v letech 1643, 1645 - 1649. Pak byl až do smrti seniořem. V letech 1652 - 1653 byl profesorem Codexu, roku 1654 církevního práva. Od roku 1641 byl zemským advokátem. Roku 1639 se stali profesory Filip Günther ze Slezska a Godfrid Mitis (ten se jím stal 11. září 1639). Günther zemřel 3. února 1653, Mitis 15. března 1644.⁷⁴

Dochoval se konkurs o místo profesora institucí po Mitisovi. O místo se ucházeli František Schwabel ze Schwalbenfeldu, Kryštof Vilém Scultetus z Kladska a Jan Ignác Claudius z Plzně. Z žádostí uchazečů se dovídáme o jejich studiích: Schwabel studoval gymnázium a filozofii v Praze a práva v Lovani, kde také dosáhl doktorátu. Claudius se stal doktorem práv v Ingolstadtě. Scultetus studoval v Praze a stal se zde licenciátem práv. Ferdinand III. jmenoval reskriptem z 18. července 1644 profesorem dr. Kryštofa Viléma Sculteta, na kterého dostal nejlepší doporučení.⁷⁵ Scultetus však po pěti letech fakultu opustil a stal se řeholníkem. Jeho nástupcem byl dne 28. ledna 1649 jmenován Kryštof Kyblín z Waffenburga.⁷⁶

Nástupcem profesora Günthera jmenoval císař Ferdinand III. reskriptem ze dne 20. října 1653 licenciáta práv Kryštofa Norberta Knauta z Fahnenschwungu.⁷⁷ Ten však podle seznamu profesorů sjednocené Karlo-Ferdinandovy univerzity z roku 1654 na místo profesora institucí rezignoval, poněvadž po dva roky neměl být v Praze.⁷⁸

Jan Jindřich Pipius, původem z Mnichova v Bavorsku, se stal mimořádným profesorem v březnu roku 1650. Roku 1652 (jeho žádost byla prezentována 18. ledna) se ucházel o řádnou profesuru. Z jeho žádosti se dovídáme, že po tři roky konal "privata collegia" (soukromé přednášky) a po dva roky bezplatně veřejná čtení.⁷⁹

Při opětné unii vyhlášené v Týnském chrámu dne 4. března 1654 měla právnická fakulta toto složení: Dr. Jan Kaufer ze Sturmwehru, děkan, dr. Jindřich Duesterwald, senior a profesor církevního práva, dr. Kryštof Kyblín z Waffenburga, profesor kodexu, dr. Jan Jindřich Pipius, profesor digest; místo profesora institucí neobsazeno.⁸⁰

P f i l o s o p h a

Forma creandi licentiatuſ iuris

1. Professor brevi habita oratione praesentat domino protectori licentiandum petitque, ut illi examinato probato gradum licentiae dignetur conferre.
2. Ad hoc respondet dominus protector in haec aut similia verba cum oratiuncula brevi aut sine illa "Faciam, dummodo praestiteris, quae praestanda sunt."
3. Super hoc notarius: "Ornatissime domine candidate, antequam gradum licentiae consequaris, ante omnia tibi facienda est professio fidei secundum a sacra Tridentina synodo praescriptam methodum, quae hoc libro exarata tibi proponitur!"
4. Legit candidatus professionem fidei ex libro et, quando ad verba "Sic me Deus etc." pervenit, tunc
5. fert notarius domino protectori librum Evangelicum seu missale, ante quem genibus flexis candidatus profert digitis ad librum positis residua verba "Sic me Deus (adiuvet et haec sacra Evangelia)".
6. Hoc peracto dicit notarius: "Nunc superest, ornatissime domine candidate, ut ad pauca quaedam academicis honoribus praemitti solita respondeas. Et
1. quidem interrogaris, an promittas te quamdiu in hac universitate manere contigerit, illustrissimo ac excellentissimo domino, domino comiti protectori magnificentissimo ceterisque academiae superioribus in rebus ad eorum officia spectantibus reverentiam oboedientiamque?" Respondet candidatus: "Promitto."
2. "Promittisne, domine candidate, te universitatis huius privilegia pro viribus propugnaturum nec contra ea ulla unquam ratione acturum?"
3. "Promittisne te hunc licentiae in utroque iure gradum, quem modo te accepturum speras, alibi non repetiturum, nec etiam alibi, quam in hac universitate gradum doctoratus petiturum?"
7. Quo peracto porrigitur illi sceptrum iuridicum, cui digitis apposis candidatus iurat et promittit.
8. Respondet dominus protector in similem sensum: "Quandoquidem fecisti omnia, quae secundum academiae morem facienda erant, ego N.N. etc., huius caesareae regiaeque universitatis Carolinae protector, auctoritate caesarea regiaeque huius almae universitatis mihi interim demandata te N.N., artium liberalium et philosophiae magistrum, iuris utriusque candidatum, ante examinatum, approbatum, mihi praesentatum, eiusdem iuris utriusque licentiatum facio, creoque atque in hoc ornatissimo consessu factum creatumque pronuntio et declaro potestatem ac licentiam tribuens in utroque iure doctoratus supremum gradum insigniaque petendi, accipiendique nec non magistralem cathedram ascendendi publice ex officio hic et ubique terrarum ius utrumque docendi, disputandi, praesentandi ceterasque functiones libere et pro auctoritate exercendi, quae hunc honoris gradum concernunt iuxta leges, consuetudines, privilegiagne omnium per orbem Christianarum academiarum. Id quod cedat ad Dei Ter Optimi Maximi gloriam in nomine Sanctissimae et Individuae Trinitatis. (Amen!)"
9. Hunc actum tubarum clangor excipit.

10. Sequitur vel omitti potest quaestionis unius iuridicae propositio et decisio a licentiatu et desuper aliquid additamenti ab aliquo dominorum professorum, cum hic articulus in licentiae gradu melius omittatur, nam ad doctoratum pertinet. Fit gratiarum actio a licentiatu interstrepentibus tubis, quibus finitis abitur.⁸¹

Poznámky

- 1 Georg Norbert SCHNABEL, Geschichte der juristischen Fakultät an der vereinigten Carl-Ferdinandeischen Hochschule zu Prag. I-II., Prag 1827.
 - 2 Wenzel Wladiwoj TOMEK, Geschichte der Prager Universität. Prag 1849.
 - 3 W.W. TOMEK, Děje university pražské. Díl I. W Praze 1849.
 - 4 W.W. TOMEK, Paměti z mého života, I. W Praze 1904, str. 182 - 183.
 - 5 TOMEK, Geschichte, str. 255 - 276.
 - 6 V.NOVOTNÝ, Universita Karlova v minulosti. V Praze 1922, str. 52-55.
 - 7 Václav VANĚČEK, kapitoly o právních dějinách Karlovy university. Praha 1946, str. 41 - 42.
 - 8 František KAFKA a kolektiv, Stručné dějiny University Karlovy, Praha 1964, str. 123 - 124.
 - 9 Zprávy Archivu Univerzity Karlovy 7, str. 150.
 - 10 Jiří KLABOUCH, Osvícenské právní nauky v českých zemích. Praha 1958, str. 59 - 60, pozn. 84.
 - 11 Karel KUČERA - Miroslav TRUC, Archiv university Karlovy. Průvodce po archivních fondech, Praha 1961, str. 171-179.
 - 12 Rostislav ZELENÝ - Jaroslav KADLEC, Učitelé právnické fakulty a právnické univerzity pražské v době předhusitské (1349 - 1419), AUC - HUCP 18/1, 1978, str. 61 - 106.
 - 13 Hermenegild JIREČEK, Právnický život v Čechách a na Moravě, Praha-Brno, 1903, str. 237 - 242.
 - 14 W.W. TOMEK, Dějepis města Prahy, IX. W Praze 1893, str. 231.
 - 15 Zikmund WINTER, O životě na vysokých školách pražských knihy dvojce. V Praze 1899, str. 356-358, 367-369.
 - 16 Zikmund WINTER, Děje vysokých škol pražských. W Praze 1897, str. 173 - 216; Karel Beránek, Správa a kancelář Pražské university v době pobělohorské, SAP 19/1, str. 195 - 196.
 - 17 Acta sacrae congregationis de propaganda fide res gestas Bohemicas illustrantia, I/I, Pragae 1623, č.5, str. 41 - 42.
 - 18 SÚA: JS - CVI/1/3, fol. 2-3.
 - 19 Na tuto smlouvu se odvolává smlouva mezi arcibiskupem a P. Řehořem Rumerem z 27. listopadu 1624.
 - 20 Acta s. congregationis I/I, č.17, str. 67 - 75.
 - 21 SÚA Praha: JS - CVIII/1 b, č. 33.
 - 22 Acta s.congr. I/I, č.18, str. 75
 - 23 SÚA: JS - CVII/1.
 - 24 WINTER, Děje, str. 213.
 - 25 UK: XXI A 1: 15.5. 1623. Jméno rektora Ximenia nutno transkribovat "Chimenius" nebo španělsky "Jiménez".
 - 26 Václav VOJTÍŠEK, O starých pečetích University Karlovy, SH 3, 1955, str. 89 - 110. Milan Med, Podoby znaků lékařské fakulty Univerzity Karlovy, AUC - HUCP 16/2, 1976, str. 15 - 17.
 - 27 Miroslav TRUC, Dvě neznámá pečetidla Pražské univerzity z doby pobělohorské, Zápisky katedry čs. dějin a archivního studia 3, 1956, str. 27-29.
 - 28 Milan Med předpokládal u lékařské fakulty úpravu žezla až roku 1654. Viz v pozn. 26 uvedený článek, příl. str. 17.
 - 29 SÚA: JS - CXII/1/6 De ordinandis facultatibus iuris et medicinae.
 - 30 Acta s. congregationis I/I, str. 441.
 - 31 Např. na lékařské fakultě v letech 1688 a 1690 Šimon Tudecius.
 - 32 SCHNABEL, Geschichte, I. str. 153 (článek XIII).
 - 32a Karel BERÁNEK, Správa a kancelář Pražské university v době pobělohorské, SAP 19/1, 1969, str. 197, 199.
 - 33 Seznam panegyriků na sv. Iva sestavil Josef Tříska, Studie a soupisy k starší Pražské univerzitě, Praha 1980, str. 256 - 264.
 - 34 SCHNABEL, Geschichte, I., str. 70 - 72.
 - 35 SÚA: JS - CXVIII/4/2.
- Pro gradu baccalaureatus philosophici supra taxam academicam requiruntur:

- Pro tubicinibus 16 fl. 30 kr., pro impressione programmatis 1 fl. 30 kr., pro charta et impressione nominum 12 fl., pro carmine gratulatorio 9 fl., bedellis sceptrigeris 3 fl., pro necessariis ad promotionem 7 fl., pro necessitatibus extraordinariis 15 fl., pro tapetibus academicis 3 fl. U magistrů bylo požadováno za gratulační básně místo 9 zl. 15 zl., za šest tuctů rukavic 40 zl., za nutnosti k promoci místo 7 zl. 9 zl. za zvonění, mši a hudbu v Týně 6 zl.
- 36 UK: XXI A 1: 13.7. 1623.
- 37 Karel BERÁNEK, Příspěvky k obnovení lékařského studia v Praze (1623-1638). AUC-HUCP 4/1, 1963, str. 99 - 100. V této práci je diář UK XXI A 1 citován pod starší signaturou "UK: Diář č. 303".
- 38 Tamtéž, str. 104.
- 39 UK: XXI A 1 (pod jednotlivými daty).
- 40 SÚA: JS - CVI/2/11, str. 14.
- 41 SÚA: JS - CVII/1.
- 42 SÚA: SMP 1316 e (A XVIII 8/5).
- 43 UK: XXI A 1: 6.3. 1624.
- 44 Tamtéž: 11.5. 1624.
- 45 Profesor církevního práva dostával 850 zl. (1800 zl.), kodexu 700 zl. (1500 zl.), pandektů 500 zl. (1200 zl.), institucí 400 zl. (1000 zl.). V závorkách jsou uvedeny platy podle navrhovaného zvýšení nejspíše z roku 1628. Návrh uvádí ještě profesora veřejného práva s platem 800 zl. (SÚA: JS-CVII/2).
- 46 SOA Litoměřice: Lobkovicové roudničtí A 50, fol. 112.
- 47 UK: XXI A 1: 15.11. 1623.
- 48 Tamtéž 26.4. 1625, 22.5. 1625.
- 49 Tamtéž 26.5. 1625.
- 50 Tamtéž 14.6. 1625.
- 51 SÚA: JS - CVII/5.
- 52 BERÁNEK, Příspěvky k obnovení lékařského studia, AUC - HUCP 4/1, str. 99.
- 53 Národní knihovna ve Vídni: MS 11997: Coll. Prag. 1623.
- 54 UK: XXI A 1: 28. a 29.5. 1624. Poezie byla předposlední třída gymnázia.
- 55 OSN 7, str. 750.
- 56 AUK: M 6, fol. 2, SÚA: Sal 48, fol. 300 - 302 v; UK: XXI A 1: 25.9. 1624; SÚA: SM - P 118/20. Tomáš Bílek, dějiny konfiskací v Čechách po roce 1618. V Praze 1882, I, str. CXLV; Beránek, Správa a kancelář, SAP 19/1, 1699, str. 198; Klabouch, str. 59.
- 57 UK: XXI A 1: 30.3. 1625.
- 58 AUK: M 6, fol. 2. Klabouch, str. 59 uvádí chybné čtení "Schwarz".
- 59 UK: XXI A 1: 14.6. 1626, 30.6. 1626.
- 60 Tamtéž 4.12. 1626, 10.12. 1626.
- 61 AUK: M 6, fol. 2, 18; SÚA: AS 71, fol. 5; SOA Litoměřice: Lobkovicové roudničtí A 50, fol. 39 - 40; Klabouch, str. 59.
- 62 UK: XXI A 1: 4.9. 1627; AUK: M 6, fol. 2. Ferdinand II. povýšil Jakuba Rodena z Hirzenau dne 12. září 1633 do říšského šlechtického stavu, Ferdinand III. mu toto šlechtictví potvrdil z české moci královské dne 13. července 1641, dne 28. ledna 1642 ho jmenoval královským radou a 29. dubna 1642 mu udělil inkolát. Dne 18. prosince 1647 jej povýšil do rytířského stavu. Rodenius byl maršálkem knížete z Lichtenštejna. (SÚA: ČDK - IV.D 1 Roden z Hirzenau.).
- 63 UK: XXI A 1: 20.10. 1627; SÚA: JS - CXVIII/2.
- 64 UK: XXI A 1: 3.11. 1627.
- 65 Adam Smyslovský z Radvanova se stal 13. srpna 1635 apelačním radou, dne 28. ledna 1642 dvorním radou, byl komorním prokurátorem a od 22. září 1644 do své smrti 24. září 1648 místosudím zemským. Dne 29. dubna 1642 dostal inkolát a dne 18. prosince 1647 mu byl polepšen erb. SÚA: AS 71, fol. 5 v; Sal. 50, fol. 338- 340 v; Sal.55, fol. 237 v - 246; Sal. 59, fol. 382 - 387. Burdová, Úřad desk zemských, SAP 36/2, 1986, str. 331; Klabouch, str. 59.
- 66 Národní knihovna ve Vídni: MS 11997: Coll. Prag. 1632.
- 67 BERÁNEK, Správa a kancelář, SAP 19/1, 1969, str. 209 - 213; o hospodářské situaci týž, Pražská lékařská fakulta v letech 1638 - 1654, AUC-HUCP 7/1, 1966, str. 79.
- 68 SÚA: SM - U 1/2/3.
- 69 SOA Litoměřice: Lobkovicové roudničtí a 50, fol. 126 - 127.
- 70 Statuta vydal prof. Schnabel, Geschichte I, str. 149 - 157.
- 71 SÚA: ČDK - IV D 1 Kaufer; OSN 14, str. 92; Michal Navrátil, Almanach čs. právníků, Praha 1930, str. 200.
- 72 AUK M 6, fol.2 v; SÚA: SM - D 41/1-3; SOA Praha: Vs Smečno, č. inv. 116, fol. 72 v; Klabouch, str. 42, 59; Burdová, Úřad desk zemských, SAP 36/2, 1986, str. 372.
- 73 AUK: M 6, fol. 2 v; Klabouch, str. 59.

- 74 Prof. Olather byl od 16. prosince 1644 apelačním radou a zemřel dne 3. února 1653 slepý na obě oči. SÚA: A8 71, fol. 7 v. Mitiovi byl připisován plat až do 15. března 1644. To je tedy pravděpodobné datum jeho smrti. SOA Litoměřice: Lobkovicové roudničtí A 50, fol. 33 v.
- 75 SOA Praha: Vs Smečno, č. inv. 113, fol. 121, 156 - 158.
- 76 AUK: M 6, fol. 2 v. Životopis viz. Hermenegild Jireček, Právnícký život v Čechách a na Moravě, Praha - Brno 1903, str. 411 - 412.
- 77 Mimořádným profesorem jmenován 16. dubna 1653. SOA Litoměřice: Lobkovicové roudničtí a 50, fol. 59 - 60, 79 - 80.
- 78 SOA Praha: Vs Smečno, č. inv. 116, fol. 72 v.
- 79 SOA Litoměřice: Lobkovicové roudničtí A 50, fol. 39 - 40.
- 80 Viz pozn. 78.
- 81 Základem této přílohy je text dochovaný v SOA Litoměřice: Lobkovicové roudničtí A 51, fol. 1 a pocházející z období protektorátu Martinicova a doplněný v chybějící části podle sign. A 50, fol. 3 z téhož fondu (závěr formule, kterou je udělována licence, z období protektorátu Lobkovicova).

Ein Beitrag zur Wiederherstellung der juristischen Fakultät in Prag (1624 - 1654)

Karel Beránek

Zusammenfassung

Aufgrund bisher unverwerteter Quellen beschäftigt sich der Autor mit der Wiederherstellung und Organisation der juristischen Fakultät durch die Jesuiten in der Zeit nach der Niederlage auf dem Weissen Berg. Mitglieder der Fakultät sollten alle immatrikulierten Träger der Doktorwürde mit aktivem, sowie pasivem Dekanwahlrecht werden; der Dekan wurde von dem Rektor gelegentlich auch mit dem Amt des Universitätsschiedsrichters beauftragt. Der Rektor ernannte auch die Professoren. Die juristischen Vorträge, Disputationen, sowie Promotionen fanden im Karolinum statt. Die Vorträge wurden am 29. Mai 1624 von dem ersten Professor der Fakultät, dem Doktor Rudolf Dodoneus, aufgenommen. Die erste Disputation, die wir erwähnt finden, fand am 4., die erste Doktorpromotion am 10. Dezember 1626 statt. Nach dem Verbot der Promotionen an den Profanfakultäten durch die Verfügung der Kongregation de propaganda fide vom 13. August 1627 (dem Rektor am 20. Oktober zugestellt) fand noch am 3. November 1627 die Promotion von wahrscheinlich Dr. jur. Adam Smyslovský statt. Im J. 1633 hatte die juristische Fakultät 6 Professoren (R. Dodoneus, J. Schwan, J. Roboretti, J. Kridel, J. Rodenius und Adam Smyslovský). In den Jahren 1638 - 1654 ist die juristischmedizinische Karlsakademie selbständig geworden. An der Spitze stand der kaiserliche Stellvertreter (er trug den Protektortitel), der im Namen des Kaisers akademische Würden erteilte. Das Universitätsgut betreute ein Verwalter, der der Kammer unterstellt war. Die Universität hatte neue Statuten, vom Professor der medizinischen Fakultät Markus Marci von Kronland niedergeschrieben; die Professoren wurden von Kaiser ernannt. In der Beilage findet der Leser eine Beschreibung der Promotion des Licenciats der Rechte, so, wie sie in den Jahren 1638-54 für sich ging.